

Research Article; Received: 2025-04-21; Revised: 2025-08-30; Accepted: 2025-09-03.

รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3

The Model of Teachers Development in Career Project
Learning Management in Schools under the Office of
Surat Thani Primary Educational Service Area 3

อุมพร ทองมาก ร่มพฤกษ์^{*1}, ชนิกันต์ ไสยเกื้อ², ชุศักดิ์ เอกเพชร^{**3}
Umaporn Thongmark Rompruek¹, Chanikarn Saikuea²,
Chusak Ekpetch³

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการบริหารการพัฒนาที่ยั่งยืน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Doctor of Philosophy Program in
Interdisciplinary for Sustainable Development Administration,
Graduate School, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

First Author, E-mail: umaporn05807@gmail.com*

Corresponding Author, E-mail: chanikarn_sai@nstru.ac.th**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ และตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เป็นการศึกษาและพัฒนา โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ โดยเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน ด้วยแบบสอบถาม ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ โดยเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ด้วยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ โดยเก็บข้อมูลจากปฏิบัติ

จำนวน 9 คน ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม จากนั้น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็น ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ ด้านวิธีดำเนินการพบลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้ 1) การดำเนินการ 2) การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การศึกษาความต้องการ 4) การติดตามและประเมินผล 5) การสะท้อนผล ส่วนด้านกิจกรรมการพัฒนาคู่มือ 3 กิจกรรม คือ 1) การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) การฝึกอบรม 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบของการพัฒนาคู่มือ 4) วิธีดำเนินการ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบรูปแบบพบว่า รูปแบบมีความถูกต้องและมีความเหมาะสม การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพจากการสนทนากลุ่มผู้ปฏิบัติเพื่อตรวจสอบรูปแบบพบว่า รูปแบบมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ องค์ความรู้จากการวิจัย คือ การได้รูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการบูรณาการและประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาคู่มือ; การจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

Abstract

This research aims to study the necessary needs of teachers for professional project-based learning, to develop a teacher development model for professional project-based learning, and to validate the teacher development model for professional project-based learning under the Office of Surat Thani Primary Educational Service Area 3. This is a research and development study conducted in three phases: phase 1 involves studying the necessary needs of teachers for professional project-based learning. Data are collected from a sample group of 108 teachers using a questionnaire. Phase 2 focuses on developing the teacher development model for professional project-based learning.

Data are collected from 11 experts through an expert-based seminar. Phase 3 involves validating the teacher development model for professional project-based learning. Data are collected from 9 practitioners through a focus group discussion. Quantitative data are analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, standard deviation, and needs assessment. Qualitative data are analyzed using content analysis and summarized in a narrative format.

The research findings reveal that the necessary needs of teachers for professional project-based learning in terms of implementation methods, in order of necessity, are 1) implementation, 2) planning and objective setting, 3) needs assessment, 4) monitoring and evaluation, and 5) reflection. For teacher development activities, the study found three activities: 1) network learning and knowledge exchange, 2) training, and 3) learning from hands-on practice. The developed teacher development model for professional project-based learning consists of five components: 1) principles, 2) objectives, 3) components of teacher development, 4) implementation methods, and 5) success conditions. The expert-based seminar confirms that the model is accurate and appropriate. The focus group discussion with practitioners validated that the model is beneficial and feasible. The knowledge gained from this research is a professional project-based learning teacher development model that is useful for educational institutions to integrate and apply within schools under the Office of Surat Thani Primary Educational Service Area 3.

Keywords: Teacher Development Model; Project-based Career Learning; Office of Surat Thani Primary Educational Service Area 3

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 กล่าวถึงประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น

คนดี มีความเป็นระเบียบวินัย มีความสามารถในการรับรู้และการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างลงตัว มีความยืดหยุ่นในการทำงาน รวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาต่าง ๆ ความสามารถทางศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลรูปแบบใหม่ ซึ่งทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน รวมทั้งการมีทักษะชีวิตที่ดี นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ในประเด็นยุทธศาสตร์ข้อที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนในวัยต่าง ๆ ซึ่งมีเป้าหมาย ได้แก่ ให้คนในวัยต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้เรียนต้องได้รับการส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะการใช้ชีวิต ด้านทักษะการทำงาน และด้านทักษะการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 นโยบายข้อที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะอาชีพและทักษะการใช้ชีวิตและการมีสุขภาพที่ดี สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคมไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561: 8-9)

ครูไทยในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้อย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน และเป็นไปตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งเมื่อวันที่ 11-12 กันยายน พ.ศ. 2566 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศข้อสั่งการและแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานในกำกับของกระทรวงศึกษานำนโยบายด้านการศึกษาของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภาและของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการไปดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในข้อที่ 10 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) พัฒนาผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรส่วนกลางให้เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์นำนโยบายสู่การปฏิบัติและมีทักษะในการบริหารสถานการณ์ 2) พัฒนาสมรรถนะศึกษานิเทศก์ในการนิเทศและการชี้แนะ 3) พัฒนาสมรรถนะครูด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการเรียนรู้จิตวิญญาณความเป็นครูและทักษะอื่นที่จำเป็น 4) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และสมรรถนะด้านวิชาการ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566: 3)

ดังนั้น ครูในยุคปัจจุบันจึงต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รู้จักปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนแบบใหม่ให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งเกิดจากการค้นคว้าของผู้เรียนเอง โดยมีครูช่วยแนะนำ และออกแบบกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยเฉพาะทักษะด้านชีวิตและทักษะด้านอาชีพในการดำรงชีวิตและการทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (ฉัตรระพี ชิมทิม และคณะ, 2555: 18)

จากการศึกษากระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะอาชีพค่อนข้างน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการทดสอบระดับชาติ RT, NT, O-NET ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมครั้งที่ 72 ประจำปีการศึกษา 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีการส่งประกวดโครงงานอาชีพของผู้เรียนเข้าแข่งขันในระดับชั้น ป.4-ป.6 จำนวน 33 โรงเรียน จากทั้งหมด 148 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.30 และการประกวดโครงงานอาชีพของผู้เรียนชั้น ม.1-ม.3 โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 13 โรงเรียน จากทั้งหมด 35 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.14 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3, 2567) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญในด้านทักษะอาชีพค่อนข้างน้อย อันส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต โดยความจริงแล้วการฝึกทักษะการทำงานไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงวัยทำงานก่อนแล้วจึงสอน แต่ควรสอนตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เพราะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต ดังนั้น ครูควรมีการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน และตามความต้องการของตลาด ตลอดจน

สามารถทำให้ผู้เรียนดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยโลกแห่งการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จในอนาคตต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพของสถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา และเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในทักษะอาชีพตามความถนัดและตามความสนใจ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด 3 ระยะ (ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2568) ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 148 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 จำนวน 108 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพ โดยนำแบบสอบถามหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) จากนั้น นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 5 โรงเรียน ครูผู้สอนจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมผลจากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดจากแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความต้องการจำเป็น (PNI)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

2.1 กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน นักวิชาการในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนัดหมายให้ผู้เชี่ยวชาญสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงร่างรูปแบบตามประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ วิธีดำเนินการของรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.4.1 การนำข้อมูลจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป

2.4.2 ผู้วิจัยปรับปรุงโมเดลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพตามข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

3.1 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 6 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพตามประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ วิธีดำเนินการของรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยการบันทึกข้อเสนอแนะการปรับปรุงรูปแบบด้วยตนเอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ ดังนี้

การแปลความหมายของค่า PNI_{modified} จากแบบสอบถามความต้องการจำเป็น

ค่า PNI_{modified} ตั้งแต่ 0.00-0.19 หมายถึง ไม่มีความต้องการจำเป็น

ค่า PNI_{modified} ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป หมายถึง มีความต้องการจำเป็น

ประเด็น	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการศึกษาความต้องการในการพัฒนา	2.87	0.89	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด	0.59	3
2. ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา	2.73	0.80	ปานกลาง	4.59	0.54	มากที่สุด	0.68	2
3. ด้านการดำเนินการพัฒนา	2.76	0.92	ปานกลาง	4.67	0.50	มากที่สุด	0.70	1
4. ด้านการติดตามและการประเมินผลการพัฒนา	3.06	0.90	ปานกลาง	4.56	0.58	มากที่สุด	0.49	4
5. ด้านการสะท้อนผลการพัฒนา	3.06	0.91	ปานกลาง	4.53	0.58	มากที่สุด	0.48	5
เฉลี่ย	2.90	0.88	ปานกลาง	4.57	0.56	มากที่สุด	0.59	

ตาราง 1 สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพ องค์ประกอบวิธีดำเนินการพัฒนาครู

จากตาราง 1 พบว่า ด้านการดำเนินการพัฒนามีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI=0.70) รองลงมา คือ ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา (PNI=0.68) ด้านการศึกษาความต้องการในการพัฒนา (PNI=0.59) ด้านการประเมินและติดตามผลการพัฒนา (PNI=0.49) ส่วนด้านการสะท้อนผลการพัฒนา ความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (PNI=0.48) ตามลำดับ

ประเด็น	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการฝึกอบรมการทำโครงงานอาชีพ	2.64	0.84	ปานกลาง	4.56	0.57	มากที่สุด	0.74	2
2. ด้านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการทำโครงงานอาชีพ	2.66	0.80	ปานกลาง	4.60	0.53	มากที่สุด	0.73	3
3. ด้านการการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำโครงงานอาชีพ	2.68	0.80	ปานกลาง	4.77	0.43	มากที่สุด	0.78	1
เฉลี่ย	2.66	0.81	ปานกลาง	4.64	0.51	มากที่สุด	0.75	

ตาราง 2 สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพ องค์ประกอบกิจกรรมการพัฒนาครู

จากตาราง 2 พบว่า ด้านการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำโครงการอาชีพมีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI=0.78) รองลงมา คือ ด้านการฝึกอบรมการทำโครงการอาชีพ (PNI=0.74) ส่วนด้านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการทำโครงการอาชีพมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (PNI=0.73) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการยกร่างรูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ มีองค์ประกอบของร่างรูปแบบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการมีส่วนร่วม 2) หลักการเสริมแรง 3) หลักการพัฒนาตนเอง องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา 2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้โครงการเป็นฐาน และ 3) เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบของการพัฒนาคู ประกอบด้วย 1) การฝึกอบรมการทำโครงการอาชีพ 2) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการทำโครงการอาชีพ และ 3) การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำโครงการอาชีพ องค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินการของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) การศึกษาความต้องการในการพัฒนา 2) การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา 3) การดำเนินการพัฒนา 4) การติดตามและประเมินผลการพัฒนา 5) การสะท้อนผลการพัฒนา องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) M: Motivation ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างขวัญและกำลังใจ 2) S: Support ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมสนับสนุนงบประมาณในการให้ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตนเอง 3) D: Development of Yourself ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และ 4) E: Evaluation ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำกับ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาตนเองของครู

ผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพพบว่า ร่างรูปแบบมีความถูกต้องและมีความเหมาะสม และผู้เชี่ยวชาญได้มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างรูปแบบ ดังนี้ 1) เพิ่มหลักการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ 2) เรียงองค์ประกอบในการพัฒนาคูตามลำดับค่าความต้องการจำเป็น

(PNI) 3) เงื่อนไขความสำเร็จควรเพิ่มเติมการทำงานเป็นทีมให้การพัฒนาครูประสบผลสำเร็จและเพิ่มการสร้างแรงจูงใจให้กับครู

ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่มผู้ปฏิบัติ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ ได้แก่ 1) หลักการมีส่วนร่วม 2) หลักการเสริมแรง 3) หลักการพัฒนาตนเอง 4) หลักการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ ผลการตรวจสอบพบว่า หลักการของรูปแบบมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้แก่ 1) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา 2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้โครงการเป็นฐาน 3) เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการตรวจสอบพบว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบของการพัฒนาครู ได้แก่ 1) การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำโครงการอาชีพ 2) การฝึกอบรมการทำโครงการอาชีพ 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการทำโครงการอาชีพ ผลการตรวจสอบพบว่า องค์ประกอบของการพัฒนาครูมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ องค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินการของรูปแบบ ได้แก่ 1) การศึกษาความต้องการในการพัฒนา 2) การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา 3) การดำเนินการพัฒนา 4) การติดตามและประเมินผลการพัฒนา 5) การสะท้อนผลการพัฒนา ผลการตรวจสอบพบว่า วิธีดำเนินการของรูปแบบมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1) C: Collaborate ผู้บริหารและครูต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาครู 2) M: Motivation ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจ มอบขวัญและกำลังใจ รวมทั้งรู้จักวิธีการเสริมแรง 3) S: Support ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมสนับสนุนงบประมาณในการให้ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาตนเอง 4) D: Development of Yourself ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และ 5) E: Evaluation ผู้บริหารสถานและครูร่วมกันประเมินผล สะท้อนผลและหาแนวทางแก้ไข ผลการตรวจสอบพบว่า เงื่อนไขความสำเร็จมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้

ผลการสนทนากลุ่มผู้ปฏิบัติเพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพพบว่า รูปแบบมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ ซึ่งผู้ปฏิบัติได้มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

อาชีพ คือ เงื่อนไขความสำเร็จ เพิ่มเติมใส่ตัวพยัญชนะย่อลงในรูปแบบเพื่อความสวยงามและง่ายต่อการจดจำของเงื่อนไขความสำเร็จ

อภิปรายผล

1. ความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ด้านวิธีดำเนินการพบว่า การดำเนินการมีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมาย ส่วนการสะท้อนผลมีค่าน้อยที่สุด ด้านกิจกรรมพัฒนาครูพบว่า การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การฝึกอบรม ส่วนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงมีค่าน้อยที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ครูมีความตั้งใจในการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ หรืออาจจะต้องการได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษา โดยมีการวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และต้องการได้รับการติดตามสะท้อนผลจากสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริณี ชูมี และคณะ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป โรงเรียนสังกัดเครือข่ายกรุต ปาร์อน คลองสระ อำเภอกาญจนดิษฐ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการพัฒนาครูโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนา มีค่ามากกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ผลการประเมินการพัฒนาครู พบว่า (1) ความรู้ความเข้าใจ (2) ทักษะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (3) ความพึงพอใจต่อการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่องการพัฒนาครู เพราะครูมีความต้องการในการพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ จึงตั้งใจพัฒนาตนเองให้เกิดความรู้ เกิดทักษะและมีความพึงพอใจในการประชุมปฏิบัติการสำหรับการพัฒนาตนเอง ส่วนณัฐวุฒิ ใจแน่น (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพาสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิด

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการทำงานผ่านองค์ประกอบทั้ง 6 ได้แก่ (1) การกำหนดวัตถุประสงค์ (2) การกำหนดเนื้อหาหรือหลักสูตร (3) การศึกษาผู้เรียน (4) การกำหนดยุทธวิธีในการสอน (5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (6) การวัดและประเมินผล โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่องแนวทางการพัฒนาครูที่มีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง และสัริญญา ก่องวัฒน์โกศล และมนสิข สิริทธิสมบุรณ์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (3) การร่วมมือร่วมพลัง (4) การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (5) การสนทนาเพื่อสะท้อนผล (6) เงื่อนไขการสนับสนุน และ (7) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่องการพัฒนาครูในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพราะมีการสร้างองค์ประกอบหลักในการพัฒนาครูตามหลัก 7 องค์ประกอบ

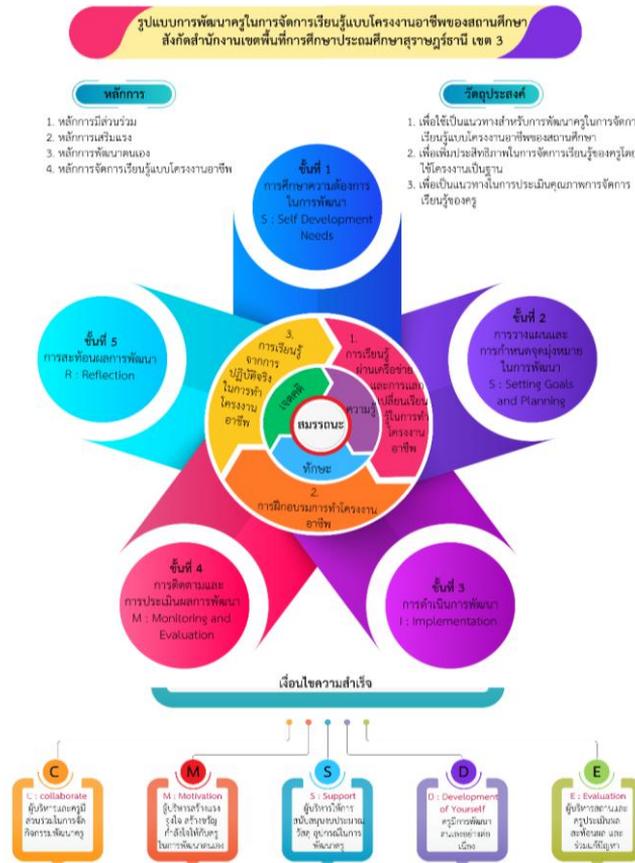
2. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) องค์ประกอบของการพัฒนาครู 4) วิธีดำเนินการของรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบมีความถูกต้องและมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ เพราะรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพได้พัฒนาขึ้นผ่านการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บริบทของสภาพปัญหาและความต้องการของครูนำไปสู่รูปแบบการพัฒนาครูที่เป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณรัตน์ อนุภาพ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน โรงเรียนบ้านป่าแห้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล 6) ปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่ององค์ประกอบของรูปแบบเพื่อการพัฒนาครู เพราะมีองค์ประกอบที่คล้ายกัน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ

และเงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนนิธิต ไซยปิน (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่ององค์ประกอบของรูปแบบ เพราะมีองค์ประกอบที่คล้ายกัน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการ และประคอง รัศมีแก้ว (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่ององค์ประกอบของรูปแบบ เพราะมีองค์ประกอบที่คล้ายกัน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

3. การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) องค์ประกอบของการพัฒนาครู 4) วิธีดำเนินการของรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ จากการสนทนากลุ่มผู้ปฏิบัติพบว่า รูปแบบมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ต่อการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพ เพราะรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพที่ได้พัฒนาขึ้นมีการพัฒนากระบวนการดำเนินการที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทความต้องการของสถานศึกษา สร้างความสะดวกให้กับผู้นำไปใช้ และมีการสร้างคู่มือการนำรูปแบบไปใช้ที่แบ่งประเด็นการดำเนินงานเป็นสัดส่วน ง่ายต่อการศึกษาคำความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี เจริญศิริ และมาเรียม นิลพันธ์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบโรงเรียนชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมความสามารถด้านนวัตกรรมของนักเรียนประถมศึกษา มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่องการตรวจสอบรูปแบบ เพราะรูปแบบมีความเหมาะสม ส่วนจิรญา จินกระวี และคณะ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

ผลประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกของครูพบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มีร้อยละ 93.83 ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่องการตรวจสอบรูปแบบ เพราะรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้และมานพ จิตมั่น (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ ขั้นที่ 3 การสรุป ขั้นที่ 4 การทบทวน และการนำไปใช้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเรื่องการตรวจสอบรูปแบบ เพราะรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพ 1 รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

จากภาพ 1 ทำให้เกิดองค์ความรู้ในการดำเนินงานตามรูปแบบ ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการในการพัฒนา (S: Self Development Needs) ในการดำเนินงานต้องวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ผลการดำเนินการ จัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา รวมถึงการศึกษาความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน

2. การวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา (S: Setting Goals and Planning) ในการดำเนินงานต้องแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผน และกำหนดจุดมุ่งหมาย จัดประชุมปฏิบัติการโดยเน้นการมีส่วนร่วมกับทุกฝ่าย และมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา สำหรับการจัดทำแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาครู

3. การดำเนินการพัฒนา (I: Implementation) ในการดำเนินงานต้องประชุมสร้างความเข้าใจในรายละเอียดของกิจกรรมการพัฒนาครู ได้แก่ 1) การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) การฝึกอบรม 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

4. การติดตามและการประเมินผลการพัฒนา (M: Monitoring and Evaluation) ในการดำเนินงานจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการติดตามและประเมินผล โดยการจัดประชุม ชี้แจง สร้างความเข้าใจในการติดตามและประเมินผล รวมทั้งการใช้แบบติดตามและประเมินผลที่มีความหลากหลายและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

5. การสะท้อนผลการพัฒนา (R: Reflection) ในการดำเนินงานต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสะท้อนผล มีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา รวมทั้งการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบเพื่อใช้สำหรับการวางแผนพัฒนาครูในปีถัดไป

สรุป

รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เป็นงานวิจัยที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาคือการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพให้แก่สถานศึกษาที่ยังขาดรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพพบว่า องค์ประกอบวิธีดำเนินการพัฒนาครูลำดับความต้องการ

จำเป็น ได้แก่ ด้านการดำเนินการพัฒนามีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผนและการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา ส่วนด้านการสะท้อนผลการพัฒนา ความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุดตามลำดับ และองค์ประกอบกิจกรรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพลำดับความต้องการจำเป็น ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำโครงงานอาชีพมีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการฝึกอบรมการทำโครงงานอาชีพ ส่วนด้านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการทำโครงงานอาชีพ ความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุดตามลำดับ ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) องค์ประกอบการพัฒนาครู 4) วิธีดำเนินการ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพพบว่า รูปแบบมีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการพัฒนาครูตามรูปแบบจะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพในภาพรวมของสถานศึกษา ช่วยส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู ทำให้ครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอาชีพโดยตรงและส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในอนาคตผ่านกิจกรรมโครงงานที่ครูได้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้เรียนในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิรญา จินกระวี และคณะ. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*. 8 (2), 267-276.
- ฉัตรระพี ชิมทิม และคณะ. (2555). ผลของการให้การปรึกษารายบุคคลตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อความคิดเชิงบวกและภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยโรคซึมเศร้า. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 20 (4), 79-91.
- ณัฐภูมิ ใจแน่น. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.

- นิธิศ ไชยปิน. (2565). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 7 (12), 118-134.
- ประคอง รัชมีแก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสิทธิธรรมปริทรรศน์*. 21 (2), 255-268.
- ปวีณ์รัตน์ อนุภาพ. (2565). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โรงเรียนบ้านป่าแห่ย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 7 (12), 1076-1090.
- มยุรี เจริญศิริ และมาเรียม นิลพันธ์. (2564). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 19 (1), 236-252.
- มานพ จิตมั่น. (2563). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 11 (1), 45-53.
- ศิริฉวี ชูมี และคณะ. (2565) การพัฒนาครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป โรงเรียนสังกัดเครือข่ายกรุด ป่าร้อนคลองสระ อำเภอกาญจนดิษฐ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 16 (45), 115-127.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. (12 ธันวาคม 2567). ผลการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ 72 ประจำปีการศึกษา 2567 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2568, จาก <https://2567.compet.site/SNI3/results.php>

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (14 พฤศจิกายน 2566). *นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.kroobannok.com/91393>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรัญญา ก้องวัฒนโกศล และมนสิข สิทธิสมบุญ. (2563). การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*. 9 (2), 176-188.